

МЕМЛЕКЕТ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ТЕОРИЯСЫНЫҢ хрестоматиясы

I ТОМ

Алматы 2015

ӘОЖ 340 (075.8)
КБЖ 67.0 я 73
М 44

*Бастама Қазақ гуманитарлық заң университетінің жетіндегі
республикалық оқу-әдістемелік секциясының 19 маусымдағы 2015 ж.
№ 4 хаттамасымен ұсынылған.*

Жалпы редакциясын басқарған заң ғылымдарының докторы, профессор
А.С. Ибраева, PhD докторы, заң ғылымдарының кандидаты, доцент
Б.Ж. Қуандықов

Пікір жазағандар:

ҚР ҰҒА-ның академигі, з.ғ.д., профессор С.С. Сәртаев
з.ғ.д., профессор Д.М. Баймаханова
з.ғ.д., профессор А.Е. Жәтқанбаева

Құрастырғандар:

А.С. Ибраева, Б.Ж. Қуандықов, У. Шапақ, Л. Асқар, А.А. Мадалиева, А.К. Исабеков,
Д.Ө. Құсайынов, Д.А. Тұрсынқұлов, С.А. Сәртаев, А.У. Ахатов, Н.А. Сейділсін,
А.М. Қарғатаев, Л.Б. Нұрбаева, Н.Б. Тауекелов, К.Е. Укибаева.

М 44 Мемлекет және құқық теориясының хрестоматиясы: хрестоматия / Жалпы ред. басқ. А.С. Ибраева, Б.Ж. Қуандықов. – Алматы: «KazBookTrade», 2015. – 558 б.

ISBN 978-601-80565-0-5

1-том. – 2015. – 558 б.

ISBN 978-601-80565-1-2

Ұсынылып отырған хрестоматияда мемлекет теориясына қатысты ежелгі дәуірлерден бүгінгі күнге дейінгі ойындар мен қоғам қайраткерлерінің негізгі теориялық тұжырымдары қамтылады.

Хрестоматия «Малені мұра» бағдарламасы бойынша шығарылған еңбектердің деректерін негізге ала отырып құрастырылған. Қазақ тілінде құрастырылған хрестоматия заңгер мамандарға, жоғары заң білімін беретін оқу орындарының студенттеріне, магистранттарына, докторанттарына және оқытушыларына арналған. Сонымен қатар, мемлекеттану мәселесі қызықтыратын көпшілік қауымға да ұсынылады.

ӘОЖ 340 (075.8)
КБЖ 67.0 я 73

ISBN 978-601-80565-1-2 (1 том)
ISBN 978-601-80565-0-5 (ортак)

© Авторлар ұжымы, 2015
© «KazBookTrade», 2015

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	9
I БӨЛІМ. МЕМЛЕКЕТ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ТЕОРИЯСЫНЫҢ ПӘНІ ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕСІ.....	11
1.1 Зыманов С.З. «Жалпы құқық теориясы және оның құқықтану жүйесіндегі орны».....	11
1.2 Сәбітқалиев С.Н. «Мемлекеттану әдістемелігі мәселесі».....	16
1.3 Сәбітқалиев С.Н. «Салыстырмалы мемлекеттану әдістері».....	19
1.4 Әл-Фараби «Юриспруденция».....	28
1.5 Елдинек Г. «Мемлекет туралы ілімнің өзге әлеуметтік ғылымдарға қатынасы».....	28
1.6 Гегель Г.В. «Құқық туралы ғылым – философияның құрамдас бөлігі».....	29
1.7 Гроций Г. «Құқық ғылымының нысаны».....	30
1.8 Гроций Г. «Заң ғылымдарының әдіснамасы».....	31
1.9 Коркунов Н.М. «Құқық туралы ғылымның әдіснамалық проблемалары».....	31
1.10 Хвостов В.М. «Қоғам, мемлекет және құқық туралы».....	33
1.11 Алексеев Н.Н. «Мемлекет туралы ғылымның нысаны мен әдісі».....	35
1.12 Гамбаров Ю.С. «Құқықтың зерттеуге ғылыми көзқарасы».....	37
1.13 Сорokin П.А. «Құқықтың жалпы теориясы туралы түсінік».....	40
II БӨЛІМ. МЕМЛЕКЕТ ПЕН ҚҰҚЫҚТЫҢ ПАЙДА БОЛУЫ МЕН ДАМУЫ ...	42
2.1 Энгельс Ф. «Отбасының нысандары».....	42
2.2 Энгельс Ф. «Ирекес руының ерекшеліктері».....	54
2.3 Энгельс Ф. «Одықтың белгілері».....	56
2.4 Энгельс Ф. «Грек руының басқару ұйымы».....	57
2.5 Энгельс Ф. «Афин, Рим және Герман мемлекеттерінің тууы».....	60
2.6 Локк Д. «Табиғи және соғыс жағдайы».....	66
2.7 Локк Д. «Саяси қоғамдардың пайда болуы».....	74
2.8 Карамзин Н.М. «Варяг князьдарын Ресейге шақыру. Монархия құру».....	85
2.9 Юм Д. «Мемлекеттік өкіметтің шығуы».....	87
2.10 Гоббс Т. «Мемлекеттің пайда болу себептері туралы».....	87
2.11 Руссо Ж.Ж. «Қоғамдық келісім туралы».....	89
2.12 Руссо Ж.Ж. «Азаматтық ахуал туралы».....	91
2.13 Монтескье Ш.Л. «Шарт теориясы негізінде мемлекеттің шығуы туралы».....	91
2.14 Кропоткин П.А. «Қауым және мемлекеттің өмірге келуі».....	93
2.15 Аристотель «Политикалық теория».....	94
2.16 Энгельс Ф. «Германлар мемлекетінің құрылуы».....	108
2.17 Цицерон. Мемлекет туралы.....	116
2.18 Шан Ян «Тәртіп орнату қажеттілігіне қарай мемлекеттің пайда болуы».....	117

Құрастырғандар:
А.С. Ибраева, Б.Ж. Қуандықов, У. Шапақ, Л. Асқар, А.А. Малдинева, А.К. Исабеков,
Д.Ө. Құсайынов, Д.А. Тұрсынқұлова, С.А. Сартаев, А.У. Ахатов, Н.А. Сейдалиев,
А.М. Каратаева, Л.Б. Нұрбаева, Н.Б. Тауекелов, К.Е. Уәлибаева

МЕМЛЕКЕТ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ТЕОРИЯСЫНЫҢ ХРЕСТОМАТИЯСЫ

I том

Кітап авторлық редакциямен жарыққа шықты

Шығарушы редактор *К. Ибраимова*
Компьютерле беттеген *Г. Шакизова*
Мұқабасын безендірген *А. Қалиева*

ISBN №8751
Басуға 02.11.2015 жылғы көзі қойылды. Піншімі 70х100 мм,
Көлемі 46,5 б. у. Офсетті қағаз. Сандық басылма. Тапсырыс №3459.
Тіршілігі 100 дана. Бағасы келісіміз.
ТОО «КейбірК» тарапымен баспадан тыс жерде басылды.
Алматы қ., Жандосов кө-сі. 7/104-Б, 18-А кенсе